

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

децембар 2022 / број 72

12/2022

ПОЛОВНИ АУТОМОБИЛИ

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VI, број 72,
ДЕЦЕМБАР 2022.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а**За оснивача и издавача:**

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“;
мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

СР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравац Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017) - . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017. (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом медијуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Ружан је, кишовит дан. Милутину је постало хладно у радионици, па је понео ајншприц пумпу у кућу, да је на топлотом растави. Таман ће да заврши с послом и скло- ни растављену пумпу са трпезаријског стола док Марица не изађе из свог бункера. Задубио се у растављање пумпе толико да није приметио како је Марица ушла у трпезарију и села поред њега.

„Милутине”, почела је наједном Марица.

Милутин скочи са столице и одмах поче да скупља делове са стола: „Ево, ево, одмах склањам, ништа нисам упрљао.”

„Ма седи, човече, шта скачеш као кенгур и плашиш ме, није ми доста мојих тра- ума и страхова.”

Милутин се лагано спустио на столицу, а Марица наставила да говори: „Мислим да је најбоље да одем у превремену пензију. Мозак ми се препунио информацијама и новинама, а промене су ми прешле преко главе. Ходам као зомби, са једним наочари- ма у коси, другима на врх носа, а треће тражим јер и даље не видим јасно. Таман ми се неки пропис или правило разбистри, а оно промена. Издај фискални рачун за промет једнонаменских ваучера овако, па од сутра поново другачије, мора електронска фак- тура и за промет без накнаде, а за месец дана више неће морати. Питам се докле ли ће плоча да се мења, а мени та музика дању ствара муку да не могу да стигнем све да урадим, а ноћу кошмар да не могу да спавам.”

„Ти си, Маро моја, само уморна. Један дан само да се дистанцираш од тог посла и напуниш батерије, све ће опет да буде нормално, некада тешко, али нормално. Ти без својих клијената, без своје гимнастике са контима и без маневрисања на једном точку међу неправилним рачунима – без тог циркуса, како га зовеш, ниси више ти. Као што ни ја нисам прави Милутин без свог алата, покварених аутомобила и среће кад их оправим.”

„Е, па, Милутине, мени се овај циркус смучио јер се живот свео на жонглирање лоптицама које неко тамо само баца, па се ви сналазите.”

Милутин устаје, пали шпорет да стави ручак да се подгреје и преко рамена гово- ри: „Па, шта ако жонглираш? Одузми или додај, с муком или лакоћом, опет на крају све завршиш. Депресивна си од ове кише. А како ли је том мученику што један дан напише у закону једно правило, па онда након пар месеци мења и пише контрапра- вило? Па тај самом себи лупа шамаре кад то мора да уради, јер се збунио први пут, а можда и други. Теби је сигурно боље него њему. А и сваки човек кад се преједе неког печења”, окреће се Милутин и облизује на помисао на рајску храну, „пресит је и обећа самом себи да никада више неће да једе јер нема где да му стане храна. Па сутрадан када устане, опет је гладан и једва чека бурек за доручак да поједе. Тако ће и твој мозак да отпусти преко ноћи, па ће сутра хиљаду нових информација да запамти.”

Марица не одговара ништа и тражи по коси наочаре. Време је да купи и четврте, да их стално не губи.

Поштоване колеге, увек када пишем ове редове у последњем броју часописа у јед- ној години, у глави правим ретроспективу периода који је иза нас. И без обзира на то што су нас мучиле недоречене одредбе нових прописа са чијом применом смо почели у овој 2022. години и што смо се трудили да их апсолвирамо такве какви су и при- менимо у пракси, па онда из почетка почињали када се надлежни одлуче да ће неко правило ипак другачије да поставе него што су иницијално замислили, својом вољом одлучујем да годину не памтим по томе. C'est la vie. Никоме од нас који се бавимо овим послом није нека виша сила обећала да ће бити лако, да су ствари једноставне, а решења брзо доступна. Живот је такав. И баш због тога управљам поглед у правцу у који га и иначе усмеравам, а то је будућност. И баш због тога одлучујем да се не љутим што су многе ствари могле да буду јасније, а системи оперативно примењиви пре него што их је неко наметнуо као норму и обавезу, а онда „у ходу” штимао и по- дешавао само да како-тако функционишу. Остављам полако 2022. годину иза себе и већ се радујем наредном броју часописа, који је симбол почетка нове године и нових изазова. Чаша је увек напола пуна, а живот је леп, без обзира на препреке које у тој трци прескачемо.

„Живот пролази, а ми не знамо шта бисмо с њим. Мрзи нас или не умемо да жи- вимо. Најрадије бисмо га уступили неком другом и уживали гледајући како је леп наш живот кад га други живе” – Душко Радовић

РАЧУНОВОДСТВО

Пословање спортских удружења и опорезивање спортиста и спортских стручњака	5
1 Примена Закона о ПДВ-у	8
1.1 Опорезивање промета	8
1.2 Право на одбитак претходног пореза	11
2 Опорезивање спортских удружења порезом на добит	13
2.1 Приходи спортског удружења који подлежу опорезивању	13
2.2 Порески биланс – образац ПБН 1	14
3 Фискализација у спорту	16
4 Рачуноводствена регулатива и евидентирање	23
4.1 Чланарине и члански доприноси	24
4.2 Примљене донације	25
4.3 Уговори о спонзорству	27
5 Спортско удружење као обвезник пореза на поклон	28
6 Радни ангажман спортиста и спортских стручњака и њихов порески третман	29
6.1 Спортиста аматер	29
6.2 Професионални спортиста	33
6.3 Спортски стручњаци	35
6.4 Опорезивање прихода који се исплаћују лицима која нису спортисти, спортски стручњаци и стручњаци у спорту	37
6.5 Непостојање обавезе плаћања доприноса за физичка лица осниваче удружења	37
Правила фискализације промета без накнаде	38
1 Правила прописана у Техничком упутству	38
2 Продаја са пратећим поклоном	39
3 Давање рекламног материјала и поклона мање вредности	39
4 Поклон добара која се не сматрају поклонима мање вредности	40
5 Узимање добара за сопствене потребе – пословне сврхе	40
6 Мањак у малопродаји	42
7 Промет услуга без накнаде	43
Административна забрана	44
1 Административна забрана из угла Закона о раду и Закона о извршењу и обезбеђењу	48
2 Фискализација промета из малопродаје који се наплаћује путем административне забране	51
Продаја преко синдиката	52
3 Рачуноводствено обухватање	52
Вредносни ваучери: нова правила фискализације	53
1 Фискализација вредносних ваучера	53
2 Једнонаменски вредносни ваучер	54
2.1 Пренос једнонаменског ваучера који издавалац ваучера врши у своје име	55
2.2 Пренос једнонаменских вредносних ваучера које преносилац врши у име другог пореског обвезника	65
2.3 Пренос једнонаменских вредносних ваучера које преносилац врши у своје име, при чему преносилац ваучера и стварни испоручилац добара или услуга нису иста лица	67
3 Вишенаменски вредносни ваучер	71
3.1 Препродаја вишенаменских вредносних ваучера	73

ПОРЕЗИ

Промет половних путничких возила	75
---	-----------

1 Закон о порезу на додату вредност	75
1.1 Општи поступак опорезивања	75
1.2 Посебан поступак опорезивања	79
2 Закон о порезима на имовину	81
2.1 Порез на пренос апсолутних права	81
2.2 Порез на поклон	83
3 ПДВ рачун, електронска фактура и фискални рачун	86
4 Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада	88
Стопа ПДВ-а по којој се опорезује промет услуге превоза путника и њиховог пратећег пртљага у градском, приградском, међумесном и међународном саобраћају	91
Достављање обавештења о лицима која нису у систему ПДВ-а, а од њих је вршен откуп секундарних сировина и пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга	96
Промена пореског периода	98
1 Промена пореског периода по сили закона и достављање обавештења	99
2 Добровољна промена пореског периода из тромесечног у месечни	99

ЗАРАДЕ

Издаци за поклоне поводом Нове године и Божића – деци запослених код послодаваца	101
1 Поклони деци запослених за Нову годину и Божић из средстава послодаваца	101
1.1 Примена одредби Закона о раду	101
1.2 Порески третман поклона које деци запослених даје послодавац	102
1.3 Признавање у пореском билансу	104
1.4 Непостојање права на одбитак претходног ПДВ-а по основу набавке новогодишњих поклона	104
2 Поклони запосленима из средстава послодаваца	105
3 Поклони лицима која нису у радном односу код послодаваца	105
4 Давање новогодишњих поклона из средстава синдиката	106
5 Финансирање поклона из средстава хуманитарних, социјалних и других организација	106
6 Организовање новогодишњих прослава и ангажовање естрадних уметника	107
6.1 Закуп представе за децу запослених	107
6.2 Организовање свечаног ручка или вечере поводом Нове године за запослене, пословне партнере или пензионере	107
6.3 Порески третман организовања новогодишњег програма уз ангажовање извођача	107
7 Акт послодаваца којим се уређује даривање деце запослених	108
8 Новчане честитке за децу запослених код корисника буџетских средстава	109
8.1 Порески третман новчаних честитки	110
Рад странаца у Србији – заснивање радног односа и упућивање на рад у Србију	111
1 Заснивање радног односа	111
Порески третман примања странаца по основу радног односа	112
Примена одредби о избегавању двоструког опорезивања када је реч о запосленим странцима	113
2 Страна физичка лица која су из иностранства упућена на рад код послодаваца у Србији	113
Радно ангажовање и порески третман остварених прихода страних физичких лица у Србији по основу уговорних послова: уговор о делу, уговори са уметницима и спортистима, ауторски уговори	116
1 Општа правила у вези за опорезивањем прихода и (не)постојањем обавезе обрачуна доприноса на социјално осигурање	117
1.1 Опорезивање прихода остварених у Републици	117
1.2 (Не)постојање обавезе плаћања доприноса за социјално осигурање	118

1.3 Попуњавање ППП-ПД пријаве	120
2 Обављање уговорних послова – уговор о делу и други уговори уз накнаду (осим ауторских уговора)	120
3 Приходи које страни уметници и спортисти остварују у Србији	123
4 Ауторски уговори	125
Странци као оснивачи и/или директори привредних друштава у Србији	127
1 Страни држављани као оснивачи односно чланови привредних друштава у Србији	128
2 Странци као директори домаћег привредног друштва	131
Радни однос	131
Обављање послова директора на основу акта о упућивању	131
Обављање послова директора по уговору о правима и обавезама директора	135
Упућивање држављана Србије од стране њиховог послодавца на рад у иностранство	140
1 Порески третман зараде упућеног запосленог – резидента Србије	141
2 Обрачун зараде упућеног радника	144
3 Упућивање на рад код пословног партнера у иностранство	147
Актуелни аспекти остваривања и плаћања прековременог и ноћног рада	148
1 Прековремени рад	148
1.1 Прековремени рад у складу са Законом о раду	148
1.2 Прековремени рад у здравственим установама	155
1.3 Прековремени рад у државним органима и органима локалне самоуправе	160
1.4 Прековремени рад пореских службеника и намештеника	162
1.5 Прековремени рад у основним и средњим школама и домовима ученика	162
1.6 Прековремени рад полицијских службеника	162
2 Ноћни рад	163
2.1 Ноћни рад у складу са Законом о раду	163
2.2 Ноћни рад у складу са другим прописима	167

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за децембар 2022. године	168
Актуелни статистички подаци на дан 25. 11. 2022. године	172
1 Просечна месечна зарада по запосленом	172
2 Доприноси за социјално осигурање	172
2.1 Стопе доприноса	172
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	172
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	172
3 Минимална зарада	172
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	172
5 Индекс потрошачких цена	173
6 Законске камате	173
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	173
6.2 Годишња законска затезна камата	173
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	174

Пословање спортских удружења и опорезивање спортиста и спортских стручњака

Законом о спорту („Сл. гласник РС” бр. 10/2016) уређена су, између осталог, и питања везана за правни положај, организацију и регистрацију предузетника и правних лица у систему спорта. У складу са чланом 3. став 1. тачка 15) Закона о спорту организацију у области спорта представља свако правно лице и предузетник који се бави **организовањем спортских активности и обављањем спортских делатности** у складу са законом. При томе, спортске активности подразумевају све облике физичке и умне активности чији је циљ, кроз неорганизовано или организовано учешће, изражавање или побољшање физичке спремности и духовног благостања, стварање друштвених односа или постизање резултата на такмичењима свих нивоа. **Спортске делатности** су делатности којима се обезбеђују услови за обављање спортских активности, односно омогућава њихово обављање, а нарочито:

- организовање учешћа и вођење спортских такмичења, укључујући и међународна такмичења, обучавање за бављење спортским активностима и планирање и вођење спортских активности;
- спортско суђење;
- организовање спортских припрема и спортских приредаба;
- обезбеђење и управљање спортском опремом и објектима;
- стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и информисање у области спорта;
- научноистраживачки и истраживачко-развојни рад у спорту;
- пропаганда и маркетинг у спорту;
- саветодавне и стручне услуге у спорту;
- спортско посредовање, организовање пословања организација у области спорта.

Предмет разматрања у овом тексту су следећа питања:

- примена Закона о порезу на додату вредност у пословању спортских удружења;
- опорезивање спортских удружења – као недобитних организација – порезом на добит;

- примена Закона о фискализацији у домену обављања спортских делатности;
- рачуноводствене регулативе које се тичу пословања других правних лица – спортских удружења;
- опорезивање донација и поклона које примају спортска удружења порезом на поклон;
- раднопорески третман физичких лица у спорту – спортиста аматера, професионалних спортиста и спортских стручњака.

Увод

У складу са чланом 33. Закона о спорту, ради обављања спортских активности и спортских делатности, спортска организација може да се оснује као:

1. удружење или
2. привредно друштво.

На питања која нису уређена поменутим законом примењују се општи прописи о удружењима, односно привредним друштвима.

Чланом 35. став 1. Закона о спорту прецизирано је и да спортска организација може да обавља спортске активности и спортске делатности ако, у складу са тим законом и спортским правилима, има:

- 1) **учлањене или уговором ангажоване спортисте;**
- 2) **ангажоване спортске стручњаке у зависности од врсте делатности;**
- 3) **обезбеђен одговарајући простор, односно спортске објекте и спортску опрему;**
- 4) **одговарајућу унутрашњу организацију и финансијска средства, ако учествује у спортским такмичењима;**
- 5) **осигурану безбедност спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности;**
- 6) **одговарајући број животиња у спорту у ком учествују животиње.**

При томе:

- Спортиста је лице које се бави спортским активностима. Права и обавезе спортиста регулисани су чл. 9–24. Закона о спорту.

6.4 Опорезивање прихода који се исплаћују лицима која нису спортисти, спортски стручњаци и стручњаци у спорту

Накнаде које се приликом спортских такмичења исплаћују лицима која нису спортисти, спортски стручњаци и стручњаци у спорту опорезују се по члану 85. ЗПДГ, с тим што се на њих плаћају и доприноси. На исти начин опорезују се и примања лица која обављају одређене послове спортских стручњака и стручњака у спорту, а не испуњавају прописане услове. Наведена лица немају повлашћени статус спортисте или спортског стручњака, па се њихов приход не може опорезовати у складу са чланом 84а Закона.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 414-00-98/2010-04 од 22. 11. 2010. године:

„Међутим, кад из номенклатуре спортских занимања и звања, утврђене наведеним правилником, произилази да одређена лица (као нпр. лекари, физиотерапеути и др.), која су чланови стручног штаба, нису спортски стручњаци, нити стручњаци у спорту, Министарство финансија сматра да примања тих лица, у предметном случају, имају порески третман других прихода из члана 85. Закона. На друге приходе порез се плаћа по стопи од 20% која се примењује на бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 20%.”

По основу наведених накнада увек се плаћа допринос за ПИО, док обавеза плаћања доприноса за здравствено осигурање зависи од тога да ли је лице здравствено осигурано по другом основу. Ако лице није осигурано, обрачунава се допринос за здравствено осигурање.

Изузетно, према одредбама члана 85. став 6. тачка 5) Закона, уколико је организатор спортско удружење (недобитна организација) и поменути лицима надокнађује документоване трошкове по основу службеног путовања, а не исплаћује им накнаду по основу радног ангажовања, накнада трошкова по основу службеног путовања неопорезива је до износа из члана 18. т. 2)–4) Закона (дневница, смештај и превоз). Међутим, уколико се поред накнаде трошкова путовања исплаћује и накнада за радно ангажовање, онда не постоји право на пореску олакшицу.

6.5 Непостојање обавезе плаћања доприноса за физичка лица осниваче удружења

Према одредби члана 6. став 1. тачка 15) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање,

оснивач односно члан привредног друштва је осигураник – физичко лице које ради у привредном друштву чији је оснивач односно члан, без обзира на то да ли је са привредним друштвом засновало радни однос. Под радом се, поред радног односа, подразумева и представљање и заступање привредног друштва на основу уписа у регистар надлежне организације.

Члановима 7, 8. и 9. Закона о доприносима прописано је да су оснивачи односно чланови привредног друштва обвезници плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање.

Чланом 12. став 1. тачка 2) Закона о ПИО прописано је да су осигураници самосталних делатности лица која су оснивачи односно чланови привредних друштава, у складу са законом, који у њима раде, без обзира на то да ли су у радном односу у привредном друштву чији су оснивач односно члан. У ставу 2. истог члана прецизирано је да се радом у смислу става 1. тачка 2) тог члана сматра и представљање и заступање привредних друштава од стране њихових оснивача односно чланова на основу уписа у регистар надлежне организације.

У складу са чланом 11. став 1. тачка 17) Закона о здравственом осигурању, осигураници су лица која су оснивачи односно чланови привредних друштава, у складу са законом, који у њима раде без заснивања радног односа. Чланом 12. истог закона прецизирано је да се под радом, у смислу члана 11. став 1. тачка 17) тог закона, сматра и представљање и заступање привредних друштава од стране њихових оснивача односно чланова на основу уписа у регистар надлежне организације.

Дакле, оснивач који није засновао радни однос са привредним друштвом у истом ради ако га представља и заступа на основу уписа у регистар надлежне организације. Значи, доприноси на најнижу основицу плаћају се за осниваче привредних друштава коју у својим друштвима раде, што обухвата и рад ван радног односа, при чему се под радом подразумева заступање привредног друштва по основу уписа у АПР (као заступник).

С обзиром на то да се наведене одредбе односе искључиво на осниваче привредних друштава, а удружења нису привредна друштва – сматрамо да се обавеза плаћања доприноса за осниваче у смислу одредбе члана 6. став 1. тачка 15) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање не односи на осниваче удружења.

Правила фискализације промета без накнаде

Кроз текстове објављене у претходним бројевима часописа и коментаре, приликом анализе тема које се тичу и прометовања добара без накнаде, указивали смо на незваничне ставове надлежних органа у вези са фискализацијом промета без накнаде, с обзиром на то да Закон о фискализацији такве ситуације не прецизира. У чланку „Продајни подстицаји у трговини на мало – продаја са сниженом ценом, са пратећим поклонима, у програмима лојалности” из броја 7-8/2022, уз рачуноводствени и порески третман истих настојали смо да укажемо и на фискализацију промета без накнаде из мало-продаје. Будући да су изменама Техничког упутства ти незванични наводи коначно објављени, тачније прописано је евидентирање промета без накнаде преко фискалног уређаја (стр. 48 Техничког упутства), у наставку текста указујемо на правила фискализације промета без накнаде који се врши из малопродајних објеката.

1 Правила прописана у Техничком упутству

На стр. 48 Техничког упутства (верзија 1.14) прописано је следеће:

„Промет без накнаде који се, у складу са Законом о ПДВ и Правилником о ПДВ, изједначава са прометом уз накнаду, посебно се евидентира преко електронског фискалног уређаја. У фискалном рачуну исказују се сви прописани елементи, уз специфичност да се:

- у поље 'Назив' пре назива артикла уноси шифра **00: (две нуле и двотачка)** и
- у поље 'Начин плаћања' уноси други безготовински начин плаћања.

Када је реч о бесплатном давању пословних узорака у уобичајеним количинама, рекламног материјала и других поклона мање вредности, за које се сматра да промет није извршен, не постоји обавеза евидентирања преко фискалног уређаја.”

У примеру фискалног рачуна који је дат на стр. 49 Техничког упутства додатно је напоменуто да се у рекламни део рачуна обавезно уписује информација за купца да се ради о промету без накнаде.

Пример рачуна, како је презентован на стр. 49 Техничког упутства:

===== ФИСКАЛНИ РАЧУН =====			
111111111			
МГХБ Д. О. О. 0			
12345667			
Омладинских бригада 100			
Нови Београд			
----- ПРОМЕТ ПРОДАЈА -----			
Артикли:			
Назив	Цена	Кол.	Укупно
00: Хаљина (Ћ)	6.000,00	1	6.000,00
Укупан износ:			6.000,00
Други безготовински начин плаћања:			6.000,00
Ознака	Име	Стопа	Порез
Ћ	ПДВ	20,00%	1.000,00
Укупан износ пореза:			1.000,00
ПФР време:		20.11.2022. 10:12:12	
ПФР број рачуна:		ABCD12EF-ABCD12EF-5	
Бројач рачуна:		10/30ПП	
„QR code”			
===== КРАЈ ФИСКАЛНОГ РАЧУНА =====			
*Промет без накнаде			

У поље „Назив” пре назива артикла обавезно се уноси шифра 00: (две нуле са двотачком)

Начин плаћања је обавезно: други безготовински начин плаћања

У рекламни део обавезно уписати информацију за купца да се ради о промету без накнаде

Ваља приметити да писац Техничког упутства користи термин „други безготовински начин плаћања” иако Правилник о врстама фискалних рачуна, типовима трансакција, начинима плаћања, позивају на број другог документа и појединоста осталих елемената фискалног рачуна такав начин плаћања не познаје, већ је у члану 7. тог правилника као начин плаћања предвиђено „друго безготовинско плаћање”. Претпостављамо да је реч о пропусту у Техничком упутству.

рачуну може да значи као нпр. „сок од јабуке + 1 гратис” или ће само у поље за рекламу да унесе податак о споредној испоруци (значи, нормално куца артикал који услужује и наплаћује „сок од јабуке”, а у поље за рекламу уноси нпр. плус сок гратис), како би могао рачуноводствено да обухвати, односно скине са залиха и тај додатни сок који је услужио госту.

Пример: Гратис конзумација

Угоститељ је у циљу поспешивања продаје у свом новоотвореном објекту свим гостима који су у одређеном тренутку били у ресторану, уз ручак, без накнаде послужио десерт: питу од вишања. Послужено је 30 комада пите.

Сваки гост је платио свој ручак, за шта му је угоститељ издао фискални рачун у ком је као артикле навео нпр. „пилећа супа, рижото, кисела вода”, а у поље за рекламу унео је „плус гратис пита од вишања”.

У свим осталим ситуацијама, које су у пракси и најзаступљеније, када се угоститељске услуге (без накнаде) пружају оснивачима друштва, запосленима, пословним партнерима и другим лицима (укључујући предузетника који гратис конзумира угоститељске услуге у свом ресторану или кафеу), ради се о промету без накнаде који се изједначава са прометом уз накнаду, што даље имплицира обавезу обрачуна ПДВ-а и издавања фискалног рачуна. У фискалном рачуну исказују се сви прописани елементи, уз специфичност да се:

- у поље „Назив” пре назива артикла уноси шифра **00: (две нуле и двотачка)** и
- у поље „Начин плаћања” уноси „друго безготовинско плаћање”.

Основицу за обрачун ПДВ-а у складу са чланом 18. став 2. Закона о ПДВ-у представља цена коштања тих или сличних услуга у моменту промета.

ПС

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник”

Административна забрана

Административна забрана је уговор о налогу у ком се послодавац, као налогопримац, обавезује према налогодавцу (повериоцу запосленог) да за његов рачун стави забрану на зараду дужника – запосленог. Послодавац који је потписао административну забрану има обавезу да уплаћује део зараде запосленог на рачун налогодавца. Послодавац који потпише административну забрану постаје уговорна страна и тиме преузима поменућу обавезу на себе, а такође ризикује да, уколико

не поступи по тој обавези, прекршајно одговара. Употреба је честа нпр. у уговорима о кредиту или у малопродаји.

Поступак се одвија тако што банка или малопродавац (даље: поверилац) образац за административну забрану уручује запосленом, а затим исти попуњавају и потписују и запослени и његов послодавац, па се тако попуњен и потписан примерак враћа повериоцу. Дакле, административна забрана потписује се у најмање три примерка.

Када је у питању уплата путем административне забране пензијског доприноса у добровољни пензијски фонд, прописани неопорезиви износ (тренутно 6.541 динар месечно) не урачунава се у основицу за обрачун пореза на зараду у складу са чл. 21а ст. 1. т. 2) Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001, 80/2002, 80/2002... 118/2021, 132/2021 и 10/2022), али не умањује основицу за обрачун доприноса, што је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 401-00-4327/2018-04 од 12. 2. 2019. године:

Према одредбама члана 21а Закона, не йлаћа се йорез на зараде на йензијски дойринос у добровољни йензијски фонд који йослодавац обусйавља и йлаћа из зараде зайосленој – члана добровољној йензијској фонда, йо закону који уређује добровољне йензијске фондове и йензијске йланове, укуйно највише до 5.872 динара месечно.

Имајући у виду наведене законске одредбе, када йослодавац из зараде зайосленој, који је члан добровољној йензијској фонда, йуишем административне забране из зараде йој зайосленој обусйавља и йлаћа дойринос у добровољни йензијски фонд за йој зайосленој, до висине йройисаној неойорезивој износа (5.872 динара месечно), у основицу йореза на зараде не урачунава се неойорезиви износ дойри-

носа у добровољни йензијски фонд, односно на йај износ се не обрачунава и не йлаћа йорез на доходак йрађана на зараду.

С йим у вези, йраво на йореско ослобођење йройисано чланом 21а Закона остиварује зайослени – члан добровољној йензијској фонда на йерей чије зараде се йлаћа дойринос. Право на йореско ослобођење остиварује се йако йио се друйо зарада зайосленој који на йерей своје зараде йлаћа дойринос у добровољни йензијски фонд, у циљу уйврђивања йореске основице умањује за неойорезиви износ највише до 5.872 динара месечно йо основу дойриноса који зайослени као члан добровољној йензијској фонда йлаћа из своје зараде (с йим да се друйо зарада умањује и за неойорезиви месечни износ зараде из члана 15а Закона).

Основицу дойриноса за обавезно социјално осигурање и за зайосленој и за йослодавца у йом случају йредсйавља износ месечне друйо зараде.

У вези са овом темом додатна појашњења објављена су у чланку под називом „Премиие осигурања на радном месту и додатног пензијског и здравственог осигурања које послодавац плаћа за запослене и њихов порески третман” из броја 5/2022, на стр. 145.

Др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”

Вредносни ваучери: нова правила фискализације

Вредносни ваучери били су предмет разматрања и у броју 7-8/2022. Кроз примере у том чланку настојали смо да применимо поступак фискализације једнонаменских вредносних ваучера, који је иницијално био прописан Техничким упутством за административни и технички преглед функционалности ЕСИР-а или Л-ПФР-а (верзија 1.12 од 11. 5. 2022. године). С обзиром на то да су крајем октобра 2022. године правила фискализације једнонаменских вредносних ваучера измењена у Техничком упутству – верзија 1.14, постојећи текст потребно је ажурирати и ускладити са новим правилима.

Дефинисање вредносних ваучера и њихово разграничавање на једнонаменске и вишенамен-

ске, као и правила рачуноводственог обухватања, укључујући књижење код купаца ваучера који воде пословне књиге, у зависности од намене куповине ваучера, нећемо поново представљати, већ указујемо на појашњења дата у тексту „Вредносни ваучери: ПДВ третман и рачуноводствено обухватање”, објављеном у броју 7-8/2022, на стр. 43.

1 Фискализација вредносних ваучера

У Техничком упутству – верзија 1.14 (на стр. 46) прописано је следеће:

„Када обвезник фискализације продаје једнонаменске ваучере, издаје фискалне рачуне *Промет* *Продаја*. Једнонаменски ваучери могу бити у елек-

или друге услуге које се опорезују ПДВ-ом у складу са Законом о ПДВ-у.

Пример: Препродаја вишенаменских ваучера

1. Трговац – обвезник ПДВ-а издао је вишенаменске вредносне ваучере појединачне вредности 6.000 динара и продао 100 комада трећем лицу, које ће вршити продају и дистрибуцију истих за 550.000 динара (разлика је провизија дистрибутера). С обзиром на то да трговац не издаје фискални рачун за продају ваучера, издаје електронску фактуру дистрибутеру уз одабир категорије ОЕ и основе пореске категорије ПДВ-РС-7а-4.

2. Дистрибутер је продао свих 100 ваучера за вредност од 600.000 динара другим правним лицима. Уколико је купац корисник СЕФ-а, дистрибутер му издаје електронску фактуру уз одабир категорије ОЕ и основе пореске категорије ПДВ-РС-7а-4. Уколико купац није корисник СЕФ-а, дистрибутер му не издаје ПДВ рачун, већ документ (који није рачун) којим потврђује да је извршио пренос ваучера уз накнаду. За своје услуге дистрибуције издаје електронску фактуру трговцу, уз коришћење пореске категорије S.

По основу продатих ваучера дистрибутер преноси средства трговцу, што је износ који умањује за износ своје провизије.

3. Трговац је продао своје производе у вредности од 550.000, за чије су плаћање купци искористили ваучере. **Сваком купцу трговац издаје фискални рачун за куповину конкретних артикала, у ком као начин плаћања наводи „ваучер”.**

4. Ваучери у вредности од 50.000 динара нису реализовани (искоришћени) до истека рока у ком је то било могуће.

Књижење код трговца:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	8854	Ваучери у благајни	600.000	
	8954	Обавезе за ваучере		600.000
- за задужење благајне вишенаменским вредносним ваучерима				
1а	204	Купци у земљи	600.000	
	4910	Унапред обрачунати приходи за издате ваучере		600.000
- за пренос вредносних ваучера дистрибутеру				
1б	8954	Обавезе за ваучере	600.000	
	8854	Ваучери у благајни		600.000
- за раздужење благајне вишенаменских вредносних ваучера				
2.	539	Трошкови осталих производних услуга	41.667	
	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	8.333	
	435	Добављачи у земљи		50.000
- за примљен рачун од дистрибутера				

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2а	241	Текући рачун	550.000	
	435	Добављачи у земљи	50.000	
	204	Купци у земљи		600.000
- за примљену улашту дистрибуцију и компензацију испирајућања и обавеза према њему				
3.	2439	Благајна – ваучери	550.000	
	476	Обавезе за ПДВ по основу продаје за готовину		91.667
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		458.333
- за продају робе која је наплаћена ваучерима				
3а	4910	Унапред обрачунати приходи за издате ваучере	550.000	
	2439	Благајна – ваучери		550.000
- за укидање разграничених прихода по основу преноса ваучера				
4.	4910	Унапред наплаћени приходи за издате ваучере	50.000	
	679	Остали непоменути приходи		50.000
- за укидање одложених прихода услед нерелизованих ваучера				

Књижење код посредника:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	131	Роба у магацину	600.000	
	435	Добављачи у земљи		600.000
- за пријем вредносних ваучера од трговца				
2.	204	Купци у земљи	600.000	
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		600.000
- за пријем ваучера				
2а	501	Набавна вредност продате робе	600.000	
	131	Роба у магацину		600.000
- за смањење залиха ваучера				
2б	204	Купци у земљи	50.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		8.333
	614	Приходи од продаје услуга на домаћем тржишту		41.667
- за рачун издај трговцу за услуге дистрибуције				
2в	435	Добављачи у земљи	600.000	
	204	Купци у земљи		50.000
	241	Текући рачун		550.000
- за плаћање трговцу и компензацију испирајућања и обавеза према њему				

Закључак

Имајући у виду да су фискализација и рачуноводствено обухватање вишенаменских вредносних ваучера значајно једноставнији него третман једнонаменских вредносних ваучера, може да се закључи да ће обвезници имати интерес да прилагоде свој продајни асортиман и да њихови ваучери буду вишенаменски када год је то могуће. Уколико у свом продајном асортиману имају добра која се опорезују и по општој и по посебној стопи, а ваучер се односи на целокупан продајни асортиман, прекинули бисмо муке око фискализације и радило би се о вишенаменским ваучерима.

Промет половних путничких возила

Дефиницију путничких возила садржи Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС” бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011... 87/2018, 23/2019 и 128/202041) у чл. 7. ст. 1. т. 41), тако да је путничко возило одређено као **возило за превоз путника које има највише девет места за седење, укључујући и место за седење возача**. То су возила која су, према чл. 7. ст. 2. Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима („Сл. гласник РС” бр. 40/2012, 102/2012, 19/2013... 2/2020, 64/2021 и 129/2021), сврстана у **врсту М1**.

Сходно чл. 156. Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/2021, 64/2021, 127/2021, 49/2022 и 59/2022 – даље: Правилник о ПДВ-у) половним добрима сматрају се покретне **коришћене** ствари у стању у ком су набављене или након поправке, које су погодне за даљу употребу, осим уметничких дела, колекционарских добара и антиквитета.

Када је у питању промет возила, у складу са чл. 35. ст. 16. т. 1) Закона о трговини („Сл. гласник РС” бр. 52/2019), као изузетак од општег правила да се цена истиче у динарима, трговац у трговини возилима може да истиче цену само у страној валути, са назнаком обрачунског курса, иако се наплаћивање врши у динарима. Трговац је дужан да при истицању и наплаћивању цене назначи и као обрачунски курс примењује званични средњи курс динара.

У складу са чл. 11. ст. 3–5. Правилника о регистрацији моторних и прикључних возила („Сл. гласник РС” бр. 69/2010, 101/2010, 53/2011... 87/2020, 41/2022 и 51/2022), када се промена власништва возила доказује уговором закљученим између физичких лица, потпис тих лица оверава суд или други надлежни орган. Ако је **уговор закључен између правних лица, потписи овлашћених лица на уговору оверавају се печатима правних лица** – продавца и купца возила. Ако је **уговор о продаји возила закључен између физичког лица, као продавца, и правног лица, као купца, потпис продавца возила оверава суд или други надлежни орган**.

С обзиром на то да промет половних путничких возила може да буде предмет ПДВ-а или предмет пореза на имовину, у пракси се јављају бројне не-

доумице које ћемо у овом чланку и кроз примере покушати да разјаснимо.

1 Закон о порезу на додату вредност

Предмет опорезивања ПДВ-ом у Републици Србији су:

- 1) испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности;
- 2) увоз добара у Републику.

Када је у питању промет половних путничких возила, могућа су два поступка опорезивања – општи и посебан.

1.1 Општи поступак опорезивања

При примени општег поступка опорезивања, ако је обвезник ПДВ-а имао право на одбитак претходног пореза при набавци возила, приликом даљег промета тог возила имаће обавезу да обрачуна ПДВ. С друге стране, уколико обвезник приликом набавке није имао право на одбитак претходног пореза или је у претходној фази промета постојала обавеза плаћања пореза у складу са законом којим се уређују порези на имовину, при продаји неће обрачунати ПДВ у складу са чл. 25. ст. 2. т. 3а) и 3б) Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004, 86/2004, 61/2005... 72/2019, 8/2020 и 153/2020 – даље: ЗПДВ), већ ће постојати обавеза обрачуна пореза на пренос апсолутних права, о чему ће бити речи касније.

У зависности од тога да ли промет врши уз накнаду или без (у ситуацијама када је промет без накнаде изједначен са прометом уз накнаду), основицу ће одредити:

- према чл. 17. ЗПДВ, као износ накнаде (у новцу, стварима или услугама) коју обвезник прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге од примаоца добара или услуга или трећег лица, укључујући субвенције и друга примања, у коју није укључен ПДВ; или
- у складу са чл. 18. ЗПДВ, као набавну цену, односно цену коштања тих или сличних добара у моменту промета, без урачунатог ПДВ-а.

Подсећамо на то да, према чл. 29. ст. 1. т. 1) ЗПДВ, обвезник нема право на одбитак претходног пореза

ња накнаде („Сл. гласник РС” бр. 54/2010, 86/2011, 15/2012... 67/2018, 95/2018 и 77/2021), која је 1. 1. 2019. године престала да важи, осим чл. 4. Према чл. 4. наведене уредбе дневна евиденција води се у писаном и/или електронском облику на **обрасцу 1**, који је одштампан уз њу и чини њен саставни део. За сваки производ који се производи, увози или извози води се посебна дневна евиденција. Годишњи извештај доставља се Агенцији за заштиту животне средине на **обрасцу 2**, који је одштампан уз исту уредбу и чини њен саставни део, и то као електронски документ, уносом података у информациони систем националног регистра извора загађивања у складу са прописима који уређују електронска документа, електронску идентификацију и услуге од поверења у електронском пословању.

У случају да обвезник накнаде током године за коју се достављају подаци није вршио увоз односно производњу производа који после употребе постају посебни токови отпада, доставља Агенцији изјаву о томе, потписану квалификованим електронским потписом законског заступника или лица овлашћеног од стране законског заступника, и то у електронском облику (pdf формат фајла) на одговарајућу адресу електронске поште, објављену на интернет порталу Агенције, до 31. марта текуће године за претходну годину.

Изузетно, годишњи извештај не достављају увозници:

- 1) производа који су увезени ради оплемењивања и извоза;
- 2) производа који су увезени ради даљег извоза у складу са законом којим се уређује спољнотрговински промет и законом којим се уређује царински поступак;
- 3) производи који су увезени ради уградње у нови производ који се пријављује у складу са поменутиим законом;

4) делова моторних возила за које се плаћа накнада из чл. 140. ст. 2. датог закона.

У случају престанка пословања, статусне промене, односно промене делатности, обвезник је дужан да најкасније у року од тридесет дана од дана настале промене Агенцији за заштиту животне средине достави:

- 1) пријаву о престанку пословања, статусним променама, односно промени делатности;
- 2) извештај о количини производа који после употребе постају посебни токови отпада, а стављени су на тржиште Републике Србије за период краћи од календарске године за коју се израђује годишњи извештај.

Ослобођење од плаћања накнаде прописано је, између осталог, чл. 146. ЗНКЈД за:

- 1) производе који представљају предмет донације или хуманитарне помоћи намењене физичким лицима за коришћење у домаћинствима у случају елементарних непогода (министарству у чијој су надлежности послови заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине доставља се документација којом се потврђује порекло и карактеристике производа, као и потврда надлежног органа јединице локалне самоуправе о обиму и врсти елементарне непогоде и висини и врсти настале штете);
- 2) производе који представљају предмет донације или хуманитарне помоћи намењене коришћењу за медицинску и здравствену заштиту у здравственим и социјалним установама у сврху лечења и превенције болести (министарству у чијој су надлежности послови заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине доставља се документација којом се потврђује да се производи користе у сврху лечења и превенције болести);
- 3) путничко возило категорије М1 намењено за особе са инвалидитетом.

ПС

Стопа ПДВ-а по којој се опорезује промет услуге превоза путника и њиховог пратећег пртљага у градском, приградском, међумесном и међународном саобраћају

Јавни превоз путника обавља се као домаћи и међународни превоз. Домаћи јавни превоз путника (даље: домаћи превоз), сагласно одредбама члана 11. Закона о превозу путника у друмском саобраћају („Сл. гласник РС” бр. 68/15, 41/18, 44/18 – др. закон, 83/18, 31/19 и 9/20), обавља се као линијски превоз, ванлинијски превоз, посебан линијски превоз и такси превоз. Одредбама Закона о превозу путника у друмском саобраћају уређују услови и начин обављања јавног превоза путника и превоза лица за сопствене потребе у друмском саобраћају у домаћем и међународном превозу, као и пружања станичних услуга на аутобуским станицама и инспекцијски надзор.

Законом о уговорима о превозу у железничком саобраћају („Сл. гласник РС” бр. 38/15 и 49/21) уређују се уговорни и други облигациони односи у области јавног превоза путника и ствари у унутрашњем железничком саобраћају. Наиме, јавни превоз путника и ствари у железничком саобраћају обавља се према условима дефинисаним наведеним законом и општим условима превоза. У случајевима који нису дефинисани тим законом, примењују се општи услови превоза.

Са аспекта Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 153/20 – даље: Закон о ПДВ-у), за опорезиви промет добара и услуга, као и увоз добара, важе две пореске стопе – општа (20%) и посебна пореска стопа (10%). Општа стопа ПДВ-а за опорезиви промет добара и услуга или увоз добара износи 20% сагласно одредбама члана 23. став 1. Закона о ПДВ-у, док се посебном пореском стопом опорезује одређени промет добара и услуга који је дефинисан одредбама става 2. истог члана Закона о ПДВ-у. С тим у вези, према одредби члана 23. став 2. тачка 20) Закона о ПДВ-у, по посебној стопи ПДВ-а од 10% опорезује се превоз путника и њиховог пратећег пртљага.

Према одредби члана 77. Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/21, 64/21, 127/21, 49/22 и 59/22 – даље: Правилник о

ПДВ-у), превозом путника и њиховог пратећег пртљага, у смислу члана 23. став 2. тачка 20) Закона, сматра се превоз путника и њиховог пратећег пртљага у градском, приградском, међумесном и међународном саобраћају, независно од врсте превозног средства, осим превоза за који је у складу са Законом прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза.

Према томе, када обвезник ПДВ-а врши промет услуге превоза путника и њиховог пратећег пртљага у градском, приградском, међумесном и међународном саобраћају, независно од врсте превозног средства, ПДВ обрачунава се и плаћа по посебној стопи ПДВ-а од 10%.

Пример: Одређивање пореске стопе за промет услуга јавног линијског превоза путника железницом на територији јединице локалне самоуправе.

На превоза путника који се врши железницом на територији јединице локалне самоуправе унутар насељеног места или између два или више насељених места ПДВ обрачунава се по посебној пореској стопи од 10%. Указујемо и на то да се по посебној стопи ПДВ-а почев од 15. октобра 2015. године опорезује промет услуга превоза путника и њиховог пратећег пртљага, независно од тога:

- да ли се превоз врши у градском и приградском или у међумесном и међународном превозу;
- да ли се превоз врши у јавном линијском саобраћају или се ради о ванлинијском превозу (нпр. ванредне вожње);
- независно од врсте превозног средства.

Имајући у виду да се закључно са 14. октобром 2015. године по посебној стопи ПДВ-а опорезивао само промет услуга превоза у јавном линијском превозу путника на територији јединице локалне самоуправе унутар насељеног места или између два или више насељених места трамвајима, метроом, жичаром, железницом, тролејбусима и аутобусима, Законом о изменама и допунама Закона о ПДВ-у и

ској ознаци, броју путника, броју километара које аутобус прелази на територији Републике Србије, износу накнаде, као и износу обрачунатог и плаћеног ПДВ-а.

Просечна накнада утврђује се и приликом напуштања аутобуса територије Републике Србије ако страни превозник надлежном царинском органу не стави на увид оригинал потврде издате за превоз у току. Наиме, лицима са територије стране државе која врше превоз путника аутобусима делом на територији Републике Србије, а делом на територији друге државе, обрачунава се и наплаћује ПДВ за део услуге превоза који се врши на територији Републике Србије, уколико је испуњен услов узајамности.

Пример: Порески третман превоза путника и њиховог пртљага аутобусима од стране лица које нема место стварне управе у Републици Србији.

У случају када лице које нема место стварне управе у Републици Србији врши превоз путника и њиховог пртљага аутобусима на територији Републике Србије, надлежни царински орган обрачунава и наплаћује ПДВ за сваки превоз (појединачно опореживање превоза) на основу која се утврђује на прописани начин, под условом узајамности. Наиме, лицу које нема место стварне управе у Републици Србији надлежни царински орган обрачунава и наплаћује ПДВ за део услуге превоза путника аутобусима који се врши на територији Републике Србије – у случају када надлежни органи државе у којој то лице има место стварне управе лицима која имају место стварне управе у Републици Србији наплаћују ПДВ за део услуге превоза путника аутобусима који се врши на њиховој територији. Према томе, ако лицима која имају место стварне управе у Републици Србији надлежни органи Републике Словеније наплаћују ПДВ за део услуге превоза путника аутобусима који се врши на територији Републике Словеније, у том случају лицима која имају место стварне управе у Републици Словенији надлежни царински орган обрачунава и наплаћује ПДВ за део услуге превоза путника аутобусима који та лица врше на територији Републике Србије.

Право на одбитак претходног пореза

Обвезник ПДВ-а има право да ПДВ који му је обрачунат од стране претходног учесника у промету за промет добара и услуга одбије као претходни порез, уз испуњење прописаних услова – да поседује прописану документацију (рачун или други документ који служи као рачун издат у складу са

прописима којима се уређује опорезивање потрошње ПДВ-а), као и да предметна добра и услуге користи или ће их користити за промет добара и услуга са правом на одбитак претходног пореза, тј. за промет који је опорезив ПДВ-ом, промет за који је прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза или за промет који се сматра извршеним у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији. Наиме, примера ради, обвезник ПДВ-а има право да ПДВ обрачунат од стране такси удружења – обвезника ПДВ-а, као претходног учесника у промету, за пружене услуге такси превоза одбије као претходни порез од ПДВ-а који дугује, уз испуњење свих предвиђених услова – да поседује рачун (или други документ који служи као рачун) обвезника ПДВ-а – претходног учесника у промету који је издат у складу са Законом о ПДВ-у, као и да примљене услуге користи или да ће их користити за промет са правом на одбитак претходног пореза, тј. за промет који је опорезив ПДВ-ом, промет за који, у складу са чланом 24. Закона о ПДВ-у, постоји ослобођење од плаћања ПДВ-а или промет који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији.

У Мишљењу Министарства финансија бр. 430-00-232/2017-04 од 31. маја 2017. године, које се односи на право на одбитак претходног пореза обвезника ПДВ-а по основу набавке нафтних деривата у случају када набављене нафтне деривате користи за пружање услуга превоза путника, као и за промет тих добара трећим лицима ради измирења својих обавеза, при чему не поседује лиценцу за трговину нафтним дериватима, констатовано је следеће: *Када обвезник ПДВ, који обавља делатност превоза путника, изврши набавку нафтних деривата, при чему део набављених добара употреби за своја превозна средства у оквиру пружања услуга превоза путника (промет услуга са правом на одбитак претходног пореза), а део за промет трећим лицима ради измирења својих обавеза (промет добара са правом на одбитак претходног пореза), обвезник ПДВ има право да ПДВ исказан у рачуну обвезника ПДВ – претходног учесника у промету, који је издат у складу са Законом о ПДВ, одбије као претходни порез. Чињеница да обвезник ПДВ не поседује лиценцу за трговину нафтним дериватима, не утиче на остваривање права на одбитак претходног пореза прописаног Законом о ПДВ.*

Достављање обавештења о лицима која нису у систему ПДВ-а, а од њих је вршен откуп секундарних сировина и пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга

Уз пореску пријаву за последњи порески период календарске године, односно последњи порески период, обвезник ПДВ-а дужан је да, сходно одредбама члана 51а Закона о ПДВ-у, достави надлежном пореском органу обавештење о:

1) лицу које није евидентирано за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним законом, **које му је** од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода у Републици извршило **промет секундарних сировина** и услуга које су непосредно повезане са тим добрима, као и о износу тог промета;

2) пољопривреднику који није евидентиран за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним законом, који му је од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода извршио промет пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга, као и о износу тог промета.

Према наведеном, обвезници ПДВ-а који су током 2022. године обавили набавке секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане са тим добрима од лица која нису ПДВ обвезници, односно набавке пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга од пољопривредника који нису у систему ПДВ-а, **дужни су да, уз пореску пријаву за последњи порески период 2022. године**, доставе и наведена обавештења. Лица која врше промет секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане са тим добрима јесу она лица која су обвезнику извршила промет у смислу поглавља „VII. Секундарне сировине и услуге непосредно повезане са секундарним сировинама” Правилника о ПДВ-у, независно од тога да ли су у питању физичка или правна лица. Суштина је у томе да лице које је извршило промет секундарне сировине није обвезник ПДВ-а, као и да је промет извршен у Србији. За одређивање места промета примењују се правила из чл. 11. и 12. Закона о ПДВ-у.

Детаљно о промету секундарних сировина писали смо у броју 6/2020.

Под набавком пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга од пољопривредника подразумева се набавка од лица која су чланом 34. Закона о ПДВ-у дефинисана као „физичка лица која су власници, закупци и други корисници пољопривредног и шумског земљишта и физичка лица која су као носиоци, односно чланови пољопривредног газдинства уписана у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописом којим се уређује регистрација пољопривредних газдинстава.”

Када је реч о набавкама од пољопривредника, обавеза обавештавања односи се само на промет пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга, али не и на промет неких других добара или услуга.

Чланом 232. Правилника о ПДВ-у прецизирано је да је обвезник ПДВ-а којем је извршен промет пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга у Републици Србији од стране пољопривредника који није евидентиран за обавезу плаћања ПДВ-а дужан да води посебну евиденцију о том пољопривреднику и промету добара и услуга који му је тај пољопривредник извршио. Евиденција из става 1. наведеног члана садржи најмање следеће податке:

- 1)** име и презиме, адресу и ПИБ пољопривредника;
- 2)** датум промета и вредност испоручених пољопривредних и шумских производа, односно пољопривредних услуга;
- 3)** датум плаћања и вредност плаћених пољопривредних и шумских производа, односно пољопривредних услуга;

штење достави по истеку прописаног рока казниће се новчаном казном у износу од 100.000 динара (и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 10.000 динара). За тај прекршај казниће се предузетник новчаном казном у износу од 50.000 динара.

Пример: Исказивање података у обавештењу

Обвезник ПДВ-а Буцко д. о. о. имао је у 2022. години следеће трансакције:

1. Примљена је 24. фебруара 2022. године услуга мрвљења (сечења) стакленог крша и отпадака од стакла (секундарне сировине) од предузетника који је обвезник ПДВ-а, и то у износу од 22.000 динара, као и од предузетника Паје Патка, који није обвезник ПДВ-а, у износу од 55.000 динара.
2. Буцко је 14. маја 2022. године набавио сир и кајмак од пољопривредника Мини Маус – носиоца ре-

гистрованог пољопривредног газдинства, који није обвезник ПДВ-а, у износу од 10.000 динара.

3. Буцко је 20. јуна 2022. године авансно платио целокупну накнаду од 40.000 динара домаћем правном лицу Дизни д. о. о., које није обвезник ПДВ-а, за промет секундарних сировина који је извршен у августу 2022. године.

4. Након свега, Буцко је 15. новембра 2022. године набавио јаја од пољопривредника Мики Мауса – носиоца регистрованог пољопривредног газдинства, који није обвезник ПДВ-а, у износу од 25.000 динара. Плаћање није извршено до краја 2022. године.

5. На крају, Буцко је 10. децембра 2022. године авансно платио накнаду за будућу испоруку смрзнуте малине у износу од 38.000 динара пољопривреднику Даби Мрзовољном, који није обвезник ПДВ-а. Промет није извршен до 31. децембра 2022. године.

Подаци који се уносе у обавештење:

Ред. бр.	Назив / Име и презиме	Адреса	ПИБ	Износ промета	Основ
1.	Паја Патак, предузетник	Шиљина 4	111111111	55.000	Услуга која је непосредно повезана са секундарним сировинама
2.	Дизни д. о. о.	Холивудска 1	555555555	40.000	Секундарне сировине
3.	Мики Маус	Ушата улица 10	1208974100200	25.000	Пољопривредни производи

Напомена: У обавештењу за 2022. годину Буцко није исказао податке о трансакцији:

- број 1: пружалац услуге мрвљења (сечења) стакленог крша и отпадака од стакла јесте предузетник који је обвезник ПДВ-а, па се износ од 22.000 динара не исказује;
- број 2: сир и кајмак нису пољопривредни производ, па се износ од 10.000 динара не исказује;
- број 5: промет пољопривредног производа (смрзнуте малине) није извршен у 2022. години, па се износ од 38.000 динара не исказује, односно податак ће бити исказан у обавештењу за годину у којој буде извршен промет, под условом да у моменту промета Буцко и даље буде обвезник ПДВ-а, односно да Даба Мрзовољни (лице које врши промет) и даље не буде обвезник ПДВ-а.

Редакција

Промена пореског периода

Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ, према одредбама члана 48. Закона о порезу на додату вредности („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 153/2020 – даље: Закона о ПДВ-у), јесте:

- **календарски месец** – за обвезника који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона (обвезника који ПДВ плаћа по наплаћеној реализацији), а у случају када тај обве-

зник у претходних дванаест месеци оствари укупан промет мањи од 50.000.000 динара, порески период му је календарско тромесечје, али почев од месеца по истеку календарског месеца;

- **календарско тромесечје** – за обвезника који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет мањи од 50.000.000 динара, осим за обвезника из члана 36а овог закона, а уколико тај обвезник током календарског тромесечја у претходних дванаест месеци оствари укупан промет већи од

реском органу треба да **поднесе захтев за промену пореског периода у календарски месец најкасније до 15. јануара текуће календарске године. Дакле, захтев се подноси од 1. 1. до 15. 1. 2023. године.**

У складу са чланом 48. став 6. Закона о ПДВ-у одобрени порески период по наведеном захтеву обвезнику **траје најмање дванаест месеци.** Из наведеног произлази да одобрени порески период може да траје и дуже од дванаест месеци. Ипак, у пракси пореских органа заузет је став да обвезник ПДВ-а којем је одобрена промена пореског периода у календарски месец мора да поднесе нови захтев ако жели да и у наредној години буде месечни обвезник. То значи да, уколико обвезник поднесе захтев до 15. јануара 2023. године и добије одобрење да у 2023. години буде месечни порески обвезник, **при чему током те године не пређе укупан промет већи од 50.000.000 динара** (у претходних дванаест месеци), а жели да и у наредној 2024. години има месечни порески период, има могућност да поново, најкасније до 15. јануара 2024. године, **поднесе нов захтев** за одобрење месечног пореског периода.

О поднетом захтеву Пореска управа самостално одлучује. Дакле, ако на захтев пореског обвезника надлежни порески орган одобри промену пореског периода из календарског тромесечја у календарски месец, о томе обавештава обвезника тако што му доставља нов извод из регистра обвезника ПДВ-а.

Уколико обвезник којем је порески период календарско тромесечје, а у претходних дванаест месеци има укупан промет мањи од 50.000.000 динара, пропусти да у прописаном року – до 15. јануара 2023. године поднесе захтев за промену пореског периода у календарски месец, губи право да такав захтев поднесе све до 1. јануара 2024. године.

Напомињемо да се критеријум од 50.000.000 динара, који се користи као гранични износ за утврђивање пореског периода, утврђује искључиво на основу промета који је опорезив ПДВ-ом, као и промета који је ослобођен ПДВ-а са правом на одбитак претходног пореза. То значи да се укупним прометом **НЕ** сматра:

- промет извршен у иностранству;
- промет који је ослобођен ПДВ-а без права на одбитак претходног пореза у складу са чланом 25. Закона о ПДВ-у;
- промет опреме (појединачне вредности најмање 500.000 динара без ПДВ-а), објеката за вршење де-

латности, као и улагања у објекте за вршење делатности за које се наплаћује накнада у смислу члана 32. Закона о ПДВ-у.

Иако није прописано да се захтев доставља електронским путем, Пореска управа омогућила је промену пореског периода електронским путем, преко портала еПорези. Дакле, обвезници ПДВ-а чији је порески период календарско тромесечје, који добровољно желе да промене порески период из календарског тромесечја у календарски месец, треба то да учине најкасније до 15. јануара 2023. године преко портала еПорези.

Наведена промена врши се избором опције „ПДВ регистар” у делу понуђених пореских пријава и других образаца на порталу еПорези. Након тога, у делу „Избор врсте захтева” потребно је да се изабере ознака врсте пријаве 3 – *Захтев за измену йодайшака у евиденцији ПДВ (ИЕПДВ)*, а у делу „Промена пореског периода” ознака 2 – члан 48. став 5. Закона о ПДВ-у.

По нашем мишљењу, захтев за промену пореског периода у календарски месец може да поднесе и обвезник који је у 2021. години први пут отпочео ПДВ активност. Наиме, према члану 48. став 7. Закона о ПДВ-у, за обвезнике који први пут започну ПДВ активност у текућој календарској години, независно од дана регистрације за обављање делатности када је реч о обвезнику који се региструје за обављање делатности, за текућу и наредну календарску годину порески период је календарски месец.

Уколико у претходних дванаест месеци оствари промет мањи од 50.000.000 динара, **што значи да му је од јануара 2023. године порески период по сили закона – календарско тромесечје** (у складу са чланом 48. став 3. Закона о ПДВ-у), према нашем мишљењу, обвезник од 1. до 15. јануара 2023. године може да захтева од надлежног пореског органа да му се порески период промени из календарског тромесечја у календарски месец. Значи, уколико обвезник жели да и у 2023. години задржи досадашњи статус месечног пореског обвезника, дужан је да поднесе захтев да му се одобри месечно обрачунавање и плаћање ПДВ-а у 2023. години, при чему захтев подноси у складу са чланом 48. став 5. Закона о ПДВ-у.

Издаци за поклоне поводом Нове године и Божића – деци запослених код послодаваца

Новчане честитке за децу запослених код корисника буџетских средстава

За предстојеће божићне и новогодишње празнике послодавци ће уложити своја средства у организовање пригодних приредби и набавку новогодишњих пакетића за децу својих запослених или ће набавити одређену робу за поклоне својим запосленима, пензионисаним радницима или пословним партнерима. У овом тексту приказано је како ће се и под којим пореским условима поклони предавати, односно новчане награде исплаћивати.

1 Поклони деци запослених за Нову годину и Божић из средстава послодавца

1.1 Примена одредби Закона о раду

У члану 119. став 2. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење) утврђено је да **послодавац** деци запосленог старости до петнаест година живота **може** да обезбеди поклон за Божић и Нову годину у вредности до неопорезивог износа који је предвиђен законом којим се уређује порез на доходак грађана (под Божићем се подразумевају и католички и православни у смислу Закона о државним и другим празницима). Наведеним одредбама Закона о раду новогодишње поклањање предвиђено је као **могућност, а не као обавеза послодавца**, при чему ради конкретне реализације мора да се регулише општим актом (колективним уговором или правилником о раду) или уговором о раду. Дакле, неопходан услов за реализацију тог права је да је **послодавац својим општим актом утврдио поводом ког празника се поклон даје, вредност поклона, до које године старости дете запосленог има право на поклон, да ли се поклон даје у новцу или у роби, време и место преузимања поклона, као и друга мерила и критеријуме** који су услов за добијање поклона. На основу датих одредби општег акта приликом сваког годишњег даривања поклона деци запослених надлежни орган – овлашћено лице послодавца до-

носи одлуку којом се утврђује и датум уручивања поклона (пример те одлуке дат је на крају текста).

Значи, послодавац може, али нема обавезу да утврди право запослених на празнично даривање њихове деце, уз напомену да послодавац који својим актом уреди то право може да утврди старосну границу деце нижу од петнаест година живота. Имајући у виду наведено, може да се констатује да је **законодавац оставио послодавцу да одлучује коме ће, у ком износу и којим поводом** даривати пакетиће.

У **посебном случају**, ако послодавац нема општи акт или тим актом није утврдио могућност давања поклона деци запослених поводом Нове године и Божића, нема сметњи да, непосредном применом Закона о раду (члан 119. став 2), директор донесе одлуку о давању тих поклона. Послодавцима је такође дата могућност да, ако одлуче да даривају децу запослених, прецизирају да ли ће даривање бити једнако за сву децу која имају право на поклон или ће бити различито (на пример, једна вредност поклона за децу до осам година, а други износ за децу од девет до петнаест година живота).

Напомена: У случају давања поклона у роби (поклон-пакетића на пример), тржишну вредност робе чини набавна цена пакетића са припадајућим ПДВ-ом, када се пакетић набавља од другог добављача. Ако се као поклон-пакетић дају производи из сопствене производње, тржишну вредност тог пакетића чини малопродајна цена са припадајућим ПДВ-ом, која се остварује на тржишту за ту робу у тренутку када се предаје пакетић који садржи поменућу робу.

Све што је претходно речено односи се и на исплате/давања поводом божићних и новогодишњих празника деци запослених у јавним предузећима. Наиме, јавна предузећа имају своје годишње програме пословања, којима могу да се планирају средства за поклоне деци запослених поводом Божића и Нове године, ако такав програм одобри оснивач предузећа. У том смислу послодавац може да, ако је планирао средства, деци запослених до петнаест година старости обезбеди поклон за Божић или Нову годину до неопорезивог износа.

слених највише до петнаест година старости и до наведеног неопорезивог износа, на те исплате неће се обрачунавати порез нити има потребе да се подноси пореска пријава ППП-ПД.

По нашем мишљењу, право на доделу поклона за Божић и Нову годину за децу запослених у државним органима, органима покрајинске аутономије и локалне самоуправе, као и у јавним службама,

може да се оствари ако су средства за ту сврху планирана у буџету. Дакле, ако су средства планирана у оквиру буџета, деци запослених могу да се дају поклони, при чему је у свим поменутих посебним колективним уговорима прописано да се поклони дају у вредности до неопорезивог износа, тако да и ако се омогући додела поклона, неће се по том основу плаћати никакве пореске обавезе.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Рад странаца у Србији – заснивање радног односа и упућивање на рад у Србију

1 Заснивање радног односа

За опорезивања зарада странаца и утврђивање њиховог радног статуса као резидента односно нерезидента потребно је консултовати следеће прописе:

- 1) Закон о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење),
- 2) Закон о запошљавању странаца („Сл. гласник РС” бр. 128/2014, 113/2017, 50/2018 и 31/2019),
- 3) Правилник о дозволама за рад („Сл. гласник РС” бр. 63/2018, 56/2019 и 84/2022),
- 4) Закон о порезу и Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 118/021),
- 6) међународне уговоре о избегавању двоструког опорезивања и
- 7) међународне споразуме о социјалном осигурању.

Према Закону о запошљавању странаца **странац** је свако лице које нема држављанство Републике Србије, док **запошљавање странца** представља закључивање уговора о раду или другог уговора којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом.

Страни држављанин може да заснује радни однос у Републици ако испуњава:

- опште услове утврђене законом, колективним уговором и општим актом (статут, правила и други општи акти) за обављање послова радног места за које заснива радни однос, и
- посебне услове утврђене законом.

Према члану 24. став 1. Закона о раду, **општи услови** за заснивање радног односа су да лице има најмање петнаест година живота и да испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене законом и правилником о организацији и систематизацији послова. Према ставу 2. тог члана, поменутих правилником утврђују се радна места, врста послова, врста и степен стручне спреме и други посебни услови за рад на тим пословима.

Посебни услови за заснивање радног односа са страним држављанима прописани су чланом 9. Закона о запошљавању странаца, и то да поседује:

- 1) визу за дужи боравак по основу запошљавања,
- 2) одобрење за привремени боравак или стално настањење и
- 3) дозволу за рад.

Према члану 10. Закона о запошљавању странаца, дозволом за рад сматра се акт на основу ког странац може да се запошљава у Републици у складу са законом. Дозвола за рад може да се изда као:

- 1) лична радна дозвола и
- 2) радна дозвола.

Лична радна дозвола је дозвола за рад која странцу у Републици омогућава слободно запошљавање, samozapošljavanje и остваривање права за случај незапослености у складу са законом, а издаје се на захтев странца – ако он има одобрење за стално настањење.

Радна дозвола је врста дозволе за рад која се издаје као:

- 1) радна дозвола за запошљавање,

зараде које остварује страно упућено физичко лице од свог инопослодавца док је радно ангажовано у домаћем привредном друштву – **обавезу обрачунавања и плаћања пореза по одбитку има то домаће правно лице – у случају када тај странац порез претходно није платио самоопорезивањем.**

При томе:

- 1)** обавеза обрачунавања и плаћања пореза по одбитку за домаће правно лице настаје у моменту када се послодавцу из друге државе исплати износ за накнаду трошкова за рад тог упућеног страног лица, без обзира на то да ли је до тог момента истекао рок за подношење пријаве за самоопорезивање (тридесет дана од дана остваривања прихода), односно рок за плаћање пореза утврђеног самоопорезивањем (најкасније до истека рока за подношење пореске пријаве) – члан 99. став 3. Закона о порезу;
- 2)** основицу пореза на зараду упућеног лица, за које домаће правно лице плаћа порез, чини износ који је домаће правно лице исплатило послодавцу из друге државе као накнаду трошкова за рад лица које је упућено, односно послато на рад код тог домаћег правног лица – члан 15а став 6. Закона о порезу;
- 3)** порез се обрачунава по стопи од 10% без умањења за 19.300 динара.

У следећој табели приказан је пример обрачуна пореза по одбитку који плаћа домаће правно лице приликом уплате накнаде трошкова за рад упућеног страног лица. У примеру домаће правно лице, у складу са уговором, послодавцу из друге државе плаћа износ накнаде трошкова за рад упућеног страног лица у висини месечне бруто зараде тог лица, која износи 2.400 евра. Пошто се домаћи послодавац уверио да странац није платио порез самоопорезивањем, извршио је обрачун пореза како следи:

Ред. бр.	Елементи	Износ
1.	Износ накнаде коју домаћи послодавац уплаћује страном послодавцу по уговору (у висини бруто зараде упућеног радника) – у еврима	2.400,00
2.	Динарска противвредност износа који домаћи послодавац по уговору плаћа страном послодавцу	282.720,00
3.	Неопорезив износ	-
4.	Основица за порез	282.720,00
5.	Стопа пореза	10%
6.	Износ обрачунатог пореза	28.272,00

За обрачунати порез домаће правно лице у обавези је да поднесе Пореској управи пореску пријаву на обрасцу ППП ПД, уз коришћење:

■ ОВП 199 – приходи који имају карактер зараде, на које се обавезе обрачунавају по посебним правилима, и

■ врста примаоца прихода – 11 – лице којем се исплаћују приходи ван радног односа, на које се не обрачунавају и не плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање.

На основу примера и датих напомена попуњавање пореске пријаве ППП ПД у делу пореске обавезе приказано је у продужетку:

1.2	Обрачунски период	10.2022.
3.6	Шифра врсте прихода	1 11 199 00 0
3.7	Број дана	31
3.8	Број сати	168
3.8a	Фонд сати	168
3.9	Бруто приход	282.720,00
3.10	Основица за порез	282.720,00
3.11	Порез	28.272,00

Из угла доприноса за социјално осигурање, почетком рада у Републици поменуто лице не престаје да буде нерезидент, већ остаје подвргнуто законодавству које је на снази у земљи његовог рада, односно где се налази седиште предузећа које га је упутило на рад, с тим што је споразумима о социјалном осигурању то право најчешће временски ограничено. **На пример**, на упућене раднике примењују се њравни њройиси о социјалном осигурању (дакле, и њройиси о њензијско-инвалидском осигурању) из држава одакле су упућени: - 24 месеца рада (Аустрија, Луксембург, Шведска, Белгија, Мађарска и њдг.), - 12 месеци рада (В. Британија, Италија и њдг.). Сагласно споразумима, дати периоди из споразума могу да се продуже на заједнички захтев послодавца, односно деташираног лица, а уз сагласност надлежних органа држава уговорница.

Дакле, на деташирана лица у периоду одређеном у конкретном споразуму о социјалном осигурању примењује се право земље на чијој територији предузеће које је упутило на рад тог радника има седиште. То значи да упућено лице на место директора у домаће правно лице у том периоду није обавезно осигурано према прописима Србије, па самим тим не постоји ни обавеза уплате доприноса за социјално осигурање. **Међутим, по протеклу споразумом утврђеног рока на поменуто лице примењују се прописи Србије, што значи да постају обавезно осигурани на социјално осигурање према прописима Србије.**

Радно ангажовање и порески третман остварених прихода страних физичких лица у Србији по основу уговорних послова: уговор о делу, уговори са уметницима и спортистима, ауторски уговори

Страна физичка лица на разне начине могу да буду радно ангажована у Републици, с тим што чињеница да ли неко има или нема држављанство државе у којој се обавља рад нема утицаја на то да ли је обавезно осигуран на пензијско и инвалидско осигурање или не, већ од значаја може да буде само чињеница постојања или непостојања споразума о социјалном осигурању између наше државе и друге државе из које је то страном лице.

Ради правилне примене опорезивања прихода које физичка лица остварују од и за послодавце у Србији, најпре је потребно дефинисати ко су порески резиденти, а ко нерезиденти Републике Србије. Према члану 7. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 118/2021 – даље: ЗПДГ), обвезник пореза на доходак грађана је резидент Републике Србије (даље: резидент) за доходак остварен на територији Републике Србије (даље: Република) и у другој држави, који испуњава један од следећих услова:

- 1) да на територији Републике има пребивалиште или центар пословних и животних интереса,
- 2) да на територији Републике непрекидно или са прекидима борави сто осамдесет три или више дана у периоду од дванаест месеци, који почиње или се завршава у односној пореској години.

Наведени услови за стицање статуса резидента Републике прописани су алтернативно, што значи да је потребно да буде испуњен један од постављених услова да би одређено лице било резидент Републике. Наведене одредбе о резидентности базирају се на следећим дефиницијама у пракси:

■ **Израз „има пребивалиште”** значи да се физичко лице настанило у месту на територији Републике са намером да у њему стално живи, односно у ком се налази центар његових животних активности, професионалних, економских, социјалних и других веза које доказују његову трајну повезаност са местом у ком се настанио.

■ **Синтагма „центар пословних и животних интереса”** означава да физичко лице има статус резидента и када нема пребивалиште у Републици, ако у њој живе чланови његове породице, или ако у Републици обавља неку привредну делатност, или у Републици поседује непокретност, при чему и друге околности упућују на закључак да се у Републици налази центар његових животних и пословних интереса.

■ Да ли је физичко лице резидент по основу критеријума „да на територији Републике има центар пословних и животних интереса” питање је на које одговор за сваки конкретан случај треба да обезбеди надлежни порески орган – узимајући у обзир све релевантне околности.

■ **Физичко лице – страни држављанин** које има пребивалиште ван територије Републике стиче статус резидента Републике ако:

- на територији Републике има центар пословних или животних интереса, и
- на територији Републике непрекидно или са прекидима борави сто осамдесет три или више дана у периоду од дванаест месеци, који почиње или се завршава у односној пореској години (пореска година поклапа се са календарском годином).

Статус резидента странца код нас имају физичка лица која раде у сталним пословним јединицама и представништвима страних фирми у Републици и другим сталним пословним јединицама нерезидентног лица, као и они који су запослени или упућени на рад код резидентног лица.

Сагласно члану 8. ЗПДГ, обвезник пореза на доходак грађана јесте и нерезидент – физичко лице које није резидент за доходак остварен на територији Републике. Дохотком нерезидента обвезника годишњег пореза сматра се нарочито доходак који физичко лице оствари по основу:

- 1) рада који обавља на територији Републике,
- 2) коришћења или располагања правом на територији Републике.

ЗАРАДЕ

тој држави по основу запослења и о томе је донело доказ – не плаћају се доприноси у Србији;

2. са државом из које лице долази имамо закључен социјални споразум, али лице није доставило доказ о свом статусу осигураника у тој земљи – плаћају се доприноси у Србији;

3. са државом из које лице долази имамо закључен социјални споразум, али лице није обавезно осигурано у тој држави – плаћају се доприноси у Србији;

4. са државом из које лице долази имамо закључен социјални споразум, а ради се о лицу које је пензионер – плаћају се доприноси у Србији;

5. са државом из које лице долази немамо закључен социјални споразум, без обзира на његов статус осигурања у тој другој држави – плаћају се доприноси у Србији.

Пример: Приход страног скулптора за скулптуру коју је израдио у Србији

Домаћи исплатилац ангажовао је страног скулптора да изради скулптуру у Србији, који по основу ангажмана остварује нето приход од 100.000 динара. Са земљом из које долази скулптор закључен је УИДО и лице је доставило потврду о резидентности. Оно је обавезно осигурано у својој земљи, са којом имамо закључен социјални споразум, у вези са чим је такође доставило доказ.

Ред. бр.	ОПИС	Плаћа се само порез – примена ЗПДГ
1.	Износ накнаде по ауторском уговору – нето	100.000,00
2.	Коефицијент за прерачун на бруто	0,9
3.	Бруто приход (ред. бр. 1 : ред. бр. 2)	111.111,11
4.	Нормирани трошкови (ред. бр. 3 x 50%)	55.555,56
5.	Опорезиви приход (ред. бр. 3 - ред. бр. 4)	55.555,56
6.	Порез (ред. бр. 5 x 20%)	11.111,11
7.	Допринос за ПИО (ред. бр. 5 x 25,0%)	0
8.	Допринос за здравство (ред. бр. 5 x 10,3%)	0
9.	Износ за исплату – нето (ред. бр. 3 - ред. бр. 6 - ред. бр. 7 - ред. бр. 8)	100.000,00

Ред. бр.	Примена УИДО	Стопа 5%	Стопа 10%	Стопа 15%
1.	Нето приход	100.000	100.000	100.000
2.	Коефицијент за прерачун у бруто	0,95	0,9	0,85
3.	Бруто приход (ред. бр. 1 : ред. бр. 2)	105.263	111.111	117.647
4.	Порез (ред. бр. 3 x стопа из УИДО)	5.263	11.111	17.647

Поређењем обрачуна може да се закључи да, уколико је у УИДО прописана стопа 5%, поменутом аутору исплативије је да порез плати применом те повлашћене стопе.

Подношење пореске пријаве – примењује се повлашћена стопа из УИДО (5%):

Ред. бр.	ОПИС	Плаћа се само порез – примена стопе из УИДО
3.6.	Шифра врсте прихода	1 06 318 00 0
3.9.	Бруто приход	105.263,16
3.10.	Основица за порез	105.263,16
3.11.	Порез	5.263,16
3.12.	Основица за доприносе	0,00
3.13.	ПИО 25,0%	0,00
3.14.	Здравство 10,3%	0
3.17	МФП 7	5

ПС

Странци као оснивачи и/или директори привредних друштава у Србији

Према одредбама Закона о запошљавању странаца („Сл. гласник РС” бр. 128/2014, 113/2017, 50/2018 и 31/2019) запошљавање странца подразумева закључивање уговора о раду или другог уговора којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом.

Према члану 3. став 3. тачка 1) Закона о запошљавању странаца, услови за запошљавање странца, утврђени тим законом, **не примењују се и на странца чији боравак у Републици Србији не траје дуже од деведесет дана у року од шест месеци од дана првог уласка у Републику, и то ако је странац власник, оснивач, заступник или члан органа правног лица** регистровано у Републици у складу са законом, као и ако није у радном односу у том правном лицу.

Међутим, странац – директор који у српском привредном друштву има закључен уговор о правима и обавезама директора са тим домаћим правним лицем мора да има дозволу за рад уколико у Републици Србији борави у току године више од деведесет дана у шест месеци, односно чији боравак у Републици Србији траје дуже од деведесет дана у року од шест месеци. Ако ће исто лице боравити само нпр. два месеца (шездесет дана) у периоду од шест месеци од дана првог уласка у Србију, послодавац нема обавезу да прибавља радну дозволу.

Према члану 9. истог закона запошљавање странца (осим наведеног изузетка из члана 3. став 3. тачка 1) Закона) остварује се под условом да исти поседује одобрење за привремени боравак, без обзира на временско трајање боравка или стално настањење у складу са законом, као и дозволу за рад. Међутим, кад се сагледају све прописане врсте дозвола за рад у смислу запошљавања странца, може да се уочи да нема посебно прописане радне дозволе за ту врсту радног ангажовања странца директора, па је и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања понудило објашњење за тај случај издавања радне дозволе у Мишљењу бр. 011-00-00258/2015-24 од 19. марта 2015. године, према ком домаћи послодавац може да прибави:

- радну дозволу за кретање у оквиру компаније,
- радну дозволу за упућена лица која су запослена код иностраног послодавца на основу уговора који закључује са иностраним послодавцем или
- радну дозволу за запошљавање.

Из Мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Сектор за запошљавање бр. 011-00-00258/2015-24 од 19. 3. 2015. године:

Законом о запошљавању странаца („Сл. гласник РС” број 128/2014, у даљем тексту: Закон), који је сачињен на снагу 4. 12. 2014. године, прописано је да се запошљавање странца у Републици Србији остварује под условом да поседује одобрење за привремени боравак или стално настањење и дозволу за рад. Под запошљавањем странца подразумева се закључивање уговора о раду или другог уговора којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом, што обухвата и уговор о правима и обавезама директора.

Даље, Законом је прописано да се радна дозвола за кретање у оквиру привредног друштва регистровано у иностранству издаје на захтев ојранка, односно зависног друштва које је регистровано у Републици, у циљу привременог упућивања, односно премештања запосленог на рад у тај ојранак, односно зависног друштва, под условом да је лице код страног послодавца запослено најмање једину дана на условима руководиоца, менаџера или специјалисте за јоједине области (кључно особље), као и да ће у Републици обављати исте послове. Код ове радне дозволе битно је да лице долази из привредног друштва које је оснивач ојранка, односно зависног друштва регистровано у Републици.

Уколико странци послодавац није оснивач ојранка, односно зависног друштва регистровано у Републици, домаћи послодавац може поднети захтев за издавање радне дозволе за упућена лица запослена код страног послодавца, ради обављања послова или вршења услуга на територији Републике, уколико је закључен уговор између домаћег послодавца за кога се обављају послови или врше услуге и страног послодавца и уколико су испуњени други услови из члана 19. став 2. Закона.

5.	Бруто приход (ред. бр. 3 : ред. бр. 4)	228.571,43	269.010,04
6.	Нормирани трошкови (ред. бр. 5 x 20%)	45.714,29	53.802,01
7.	Опореживи приход (ред. бр. 5 - ред. бр. 6)	182.857,14	215.208,03
8.	Порез на друге приходе (ред. бр. 7 x 20%)	36.571,43	43.041,61
9.	Допринос за ПИО (ред. бр. 7 x 25,0%)	0,00	53.802,01
10.	Допринос за здравство (ред. бр. 7 x 10,3%)	0	22.166,43
11.	Нето за исплату (ред. бр. 5 - ред. бр. 8 - ред. бр. 9 - ред. бр. 10)	192.000,00	150.000,00

Плаћање пореза и доприноса послодавац врши истовремено са исплатом уговорене накнаде и уз подношење пореске пријаве на обрасцу ППП-ПД:

Број поља	Назив поља	Само порез	Порез и доприноси
3.6	Шифра врста прихода	1 06 603 00 0	1 06 602 00 0
3.9	Бруто приход	228.571,43	269.010,04
3.10	Основица за порез	182.857,14	215.208,03
3.11	Порез	36.571,43	43.041,61
3.12	Основица за допринос	0,00	215.208,03
3.13	ПИО	0,00	53.802,01
3.14	Здравство	0	22.166,43

Мр Жељко Албанезе

Упућивање држављана Србије од стране њиховог послодавца на рад у иностранство

Резиденти Републике могу да буду упућивани на рад у иностранство у складу са одредбама **Закона о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити** („Сл. гласник РС” бр. 91/2015 и 50/2018 – даље: Закон о упућивању), којим је дефинисано да послодавац – правно и физичко лице уписано у регистар код надлежног органа – на рад у иностранство може да упућује (само) запослене који су код њега у радном односу. Према одредбама Закона о упућивању послодавац може да упуту запосленог на привремени рад у иностранство ради:

- 1) рада у оквиру извођења инвестиционих и других радова и пружања услуга – на основу уговора о пословној сарадњи, односно другог одговарајућег основа;
- 2) рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у пословним јединицама послодавца у иностранству – на основу акта о упућивању или другог одговарајућег основа;
- 3) рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у оквиру међукомпанијског кретања – по основу позивног писма, политике међукомпанијског кретања или другог одговарајућег основа.

Како се утврђује, обрачунава, опорезује и исплаћује зарада упућеним запосленима размотрено је у овом тексту, при чему под изразом

„**упућени запослени**” Закон подразумева запосленог који је у радном односу код послодавца који га упућује на рад у иностранство у ограниченом временском периоду, након чега се враћа на рад код послодавца.

Следеће су карактеристике таквог упућивања:

- 1) Упућивање запосленог на привремени рад у иностранство може да траје до дванаест месеци, са могућношћу продужења, ако законом или међународним уговором није друкчије одређено.
- 2) Запослени може да буде упућен на привремени рад у иностранство само уз своју претходну писану сагласност, с тим што, изузетно, та претходна сагласности није потребна ако је уговором о раду предвиђена могућност упућивања на привремени рад у иностранство.
- 3) Запослени се упућују у иностранство ради обављања послова у оквиру извођења инвестиционих и других радова и пружања услуга на основу уговора о пословној сарадњи, односно другог одговарајућег основа или ради рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у пословним јединицама послодавца у иностранству.
- 4) Послодавац је дужан да пре упућивања на привремени рад у иностранство са запосленим закључи анекс уговора о раду који обавезно садржи државу, место рада и период на који се запослени

(а) ако прималац борави у другој држави (у конкретном случају у Белгији) у периоду или периодима који укупно не прелазе сто осамдесет дана у односној календарској години;

(б) ако су примања исплаћена од стране или у име лица које није резидент друге државе (у конкретном случају Белгије, односно ако економски терет исплате примања сноси лице које није резидент Белгије);

(ц) ако примања не сноси стална пословна јединица или стална база коју лице има у другој држави (у конкретном случају у Белгији).

Ако су испуњена сва три наведена услова, зарада радника не опорезује се у Белгији, већ у Републици Србији, али је надлежним белгијским пореским органима потребно пружити доказ да је радник резидент Републике Србије у смислу члана 4. Споразума. Поред тога, уколико је на основу наведених одредаба Споразума радник обавезан на плаћање пореза у Белгији (јер не испуњава најмање један од претходно наведена три кумулативна услова, у конкретном случају јер економски терет исплате

зараде сноси резидент Белгије), Споразум у члану 23. (*Методи за ошклањање двоструког опорезивања*) став 2. под (а), у циљу избегавања двоструког опорезивања, поред осталог, садржи и решење према ком Република Србија, као земља резидентности, наведену зараду изузима од пореза, с тим што приликом утврђивања пореза на остали доходак тог лица може да примени пореску стопу која би била примењена да изузети доходак није био тако изузет. Изузимање од опорезивања у Србији односи се не само на порез на доходак (зараду), који се плаћа по одбитку, већ и на годишњи порез на доходак грађана.

Поред свега, овде је веома битна и следећа чињеница: пошто поменути запослени не испуњава услове да се његова зарада опорезује у Србији, за време трајања радног ангажовања он је у статусу социјалног осигураника Белгије, па се доприноси за социјално осигурање плаћају у Белгији, због чега је **неопходна претходна одјава са српског социјалног осигурања.**

Мр Жељко Албанезе

Актуелни аспекти остваривања и плаћања прековременог и ноћног рада

Прековремени и ноћни рад представљају два карактеристична облика радног ангажовања запослених под тачно утврђеним условима, а у складу са потребама послодаваца. Те врсте рада за запослене представљају и додатно оптерећење и сматрају се отежаним радом, због чега су временски ограничени, али и додатно плаћени.

1 Прековремени рад

1.1 Прековремени рад у складу са Законом о раду

1.1.1 Дозвољеност прековременог рада сходно Закону о раду

Под прековременим радом, као радом дужим од пуног радног времена и посебним институту радноправног законодавства који представља изузетак од правила да запослени код послодавца ради пуно радно време, сматра се ефективни рад

запосленог, и то у периоду након истека редовног радног времена код послодавца. У том смислу прековремени рад је и рад дужи од 40 часова недељно у пуном радном времену, али и рад дужи од радног времена за које су запослени засновали радни однос са непуним радним временом.

Прековремени рад може да се уведе запосленима на неодређено време, на одређено време и по уговору о привременим и повременим пословима. Он је у начелу забрањен, а може да се уведе само изузетно, у случајевима утврђеним у члану 53. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС и 113/2017 – даље: **Закон**), као и на захтев послодавца.

Конкретно, према ставу 1. у наведеном члану, **на захтев послодавца запослени је дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају:**

сате на другом месту. Све дате компоненте сабирају се у оквиру „зараде за обављени рад и време проведено на раду” ради укупног опорезивања, јер све те компоненте зараде имају исти порески третман.

У следећем примеру запослени има непуно радно време и увећања зараде јер је један део месеца био одсутан, а за време преосталих часова рада био је извесно време ангажован на ноћном раду. Полазни подаци дати су у табели:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Основна зарада запосленог	88.000,00
2.	Могући часови рада у месецу	176 часова
3.	Часови проведени на раду	96 часова
4.	Часови одсуства због годишњег одмора	80
5.	Часови ноћног рада	40

У том случају потребно је обрачунати зараду за часове рада, увећање зараде за ноћни рад и накнаду зараде за часове одсуства. Основица за увећање зараде је основна зарада за часове на раду, а основица за накнаду зараде је зарада по часу рада за претходних дванаест месеци, па је обрачун следећи:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Основна зарада запосленог	88.000,00
2.	Могући часови рада у месецу	176 часова
3.	Часови проведени на раду	96 часова
4.	Основна зарада за часове на раду $(88.000 : 176) \times 96$	48.800,00
5.	Радни учинак	-
6.	Увећање за минули рад $(10\% \times \text{ред. бр. 4})$	4.800,00
7.	Топли оброк (за 96 часова, односно 12 дана)	2.000,00
8.	Основна зарада за часове на раду по часу рада $(48.800 : 96)$	508,33
9.	Увећање зараде за рад ноћу $(508,33 \times 40) \times 26\%$	5.286,67
10.	Зарада за обављени рад и време проведено на раду $(4 + 6 + 7 + 9)$	60.886,67
11.	Просечна зарада по сату за претходни 12 месеци	490,00
12.	Накнада зараде за 80 часова годишњег одмора $(490,00 \times 80)$	39.200,00
13.	Укупна зарада запосленог $(\text{ред. бр. 10} + \text{ред. бр. 12})$	100.086,67

И у овом примеру основна зарада запосленог је сведена, односно смањена на часове рада, при чему је тај њен износ основица за увећања зараде. Зато зарада за обављени рад и време проведено на раду садржи све компоненте зараде који су остварени у часовима рада, а посебно је начињен обрачун накнаде зараде, чији се обрачун обавља независно од остварене зараде у текућем месецу.

2.1.5 Казнене одређе

Према члану 274. став 1. тачка 5) и ст. 2. и 3. Закона, новчаном казном од 600.000 до 1.500.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица ако запосленом који ради ноћу не обезбеди обављање послова у току дана супротно одредбама тог закона (из члана 62. Закона). За исти прекршај новчаном казном од 200.000 до 400.000 динара казниће се предузетник, а новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара одговорно лице у правном лицу, односно заступник правног лица.

2.2 Ноћни рад у складу са другим прописима

(1) Државни службеници и намештеници имају право на додатак на основну плату за рад од 22 до 6 сати наредног дана (рад ноћу), који за сваки сат рада ноћу износи 26% вредности радног сата основне плате државног службеника (сагласно члану 24. Закона о платама). Изабрана и постављена лица у државним органима остварују право на додатак на плату за ноћни рад у висини од 26% (сагласно члану 5. став 2. Уредбе).

(2) Службеници и намештеници у органима јединица локалне самоуправе остварују право на увећању плату за сваки сат рада ноћу у износу од 26% вредности радног сата основне плате запосленог (члан 24. Закона о систему плата).

(3) Полицијски службеници остварују рад ноћу као редован радни циклус, при чему у току календарског месеца, у оквиру редовног месечног фонда радних сати, свој посао обављају у време од 22 до 6 часова наредног дана. Полицијски службеник остварује право на увећању плату за рад ноћу – за сваки сат рада у висини 28,6% вредности радног сата основне плате, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне плате (чл. 154. и 187. Закона о полицији).

(4) У свим јавним службама, у складу са њиховим ПКУ, додатак за рад ноћу остварују запослени за рад од 22.00 до 6.00 сати наредног дана. Допатак за сваки сат рада ноћу износи 26% на вредност радног сата основне плате запосленог, ако такав рад није вреднован при утврђивању коефицијента.

ПС

WWW.PROPISI.NET

Календар пореских и других обавеза за децембар 2022. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића на последњи дан у месецу	1. 11 – 30. 11. 2022.	10. 12. 2022.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 11 – 30. 11. 2022.	10. 12. 2022.	Лице које се на 31. децембар 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 11 – 30. 11. 2022.	15. 12. 2022.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у ком се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 11 – 30. 11. 2022. 1. 12 – 15. 12. 2022.	15. 12. 2022. 31. 12. 2022.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 11 – 30. 11. 2022.	најраније 20. 12. 2022.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 11 – 30. 11. 2022.	најраније 20. 12. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 11 – 30. 11. 2022.	најраније 20. 12. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о пореском поступку и пореској администрацији			
Опис	Период	Рок	Основ
Појединачна пореска пријава за порез по одбитку	1. 11 – 30. 11. 2022.	Пре сваке исплате прихода током месеца	Порески обвезник, односно порески платилац подноси у електронском облику Пореској управи појединачну пореску пријаву за порезе по одбитку пре сваке исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без исплате зараде

Закон о порезу на доходак грађана			
Опис	Период	Рок	Основ
Обавештење о закљученим уговорима о извођењу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма на обрасцу ОЗУ	1. 11 – 30. 11. 2022.	5. 12. 2022.	Исплатиоци прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма
Порез на паушални приход од самосталне делатности, као и порез на приход од самосталне делатности предузетника који води пословне књиге	1. 11 – 30. 11. 2022.	15. 12. 2022.	На основу решења Пореске управе, односно на основу пореске пријаве за месечну аконтацију пореза

Закон о порезу на добит правних лица			
Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 11 – 30. 11. 2022.	15. 12. 2022.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица, дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна, обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С

Закон о порезу на премије неживотних осигурања Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања				
Опис	Период	Рок	Основ	Опис
Подношење обрасца ПП-ППНО за порез на премије неживотног осигурања	1. 11 – 30. 11. 2022.	10. 12. 2022.	5% од укупне премије осигурања утврђене уговором	Друштво за осигурање је порески обвезник пореза на премије неживотног осигурања. Образац ПП-ППНО подноси се без обзира на то да ли постоји обавеза плаћања за тај месец, а саставља се на основу закључених уговора о неживотном осигурању

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 18/2016; ауџенџично шумаћење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орајан не ради, рок истиче када проишкне први наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 25. 11. 2022. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2022. године	25. 3. 2022.	97.877,00	70.920,00
Фебруар 2022. године	26. 4. 2022.	97.392,00	70.605,00
Март 2022. године	25. 5. 2022.	102.781,00	74.664,00
Април 2022. године	24. 6. 2022.	100.727,00	73.012,00
Мај 2022. године	25. 7. 2022.	102.432,00	74.168,00
Јун 2022. године	25. 8. 2022.	102.523,00	74.302,00
Јул 2022. године	26. 9. 2022.	100.937,00	73.114,00
Август 2022. године	25. 10. 2022.	103.963,00	75.282,00
Септембар 2022. године	25. 11. 2022.	103.476,00	74.981,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2022. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,15%	36,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,00%	25,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **30.880 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2022. године, а важиће до 31. децембра 2022. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **441.400 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2022. године, а важиће до 31. децембра 2022. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2022. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	168	201,22	33.804,96
Фебруар	160	201,22	32.195,20
Март	184	201,22	37.024,48
Април	168	201,22	33.804,96
Мај	176	201,22	35.414,72
Јун	176	201,22	35.414,72
Јул	168	201,22	33.804,96
Август	184	201,22	37.024,48
Септембар	176	201,22	35.414,72
Октобар	168	201,22	33.804,96
Новембар	176	201,22	35.414,72
Децембар	176	201,22	35.414,72

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2022. години	Износ учешћа
Јануар 2022. године	47.656,00
Фебруар 2022. године	51.098,00
Март 2022. године	48.938,50
Април 2022. године	48.696,00
Мај 2022. године	51.390,50
Јун 2022. године	50.363,50
Јул 2022. године	51.216,00
Август 2022. године	51.261,50
Септембар 2022. године	50.468,50
Октобар 2022. године	51.981,50
Новембар 2022. године	51.738,00

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2022. године до 31. јануара 2023. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 10.898 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 14.480 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец септембар 2022. године објављена је 25. 11. 2022. и износи 103.476 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 10.898 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 14.480 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 111.380 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 6.541 динара нето. На износ до 6.541 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА